

PHARAOH'S HEART UNCOVERED

שמות 10: ¹ וַיֹּאמֶר ד' אֶל-מֹשֶׁה בֹּא אֶל-פַּרְעֹה כִּי-אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת-לְבוֹ וְאֶת-לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֵלָה בְּקִרְבּוֹ: ² וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֶךָ וּבֶן-בְּנֶךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלַלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת-אֶתְנִי אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בָם וַיִּדְעֶתֶם כִּי-אֲנִי ד': ³ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל-פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה-אָמַר ד' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד-מָתַי מֵאַנְתָּ לַעֲנֹת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי: ⁴ כִּי אִם-מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת-עַמִּי הַנְּלִי מִבְּיַד מִחַר אַרְבֶּה בְּגִבְלֶךָ: ⁵ וְכִסְהָ אֶת-עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לִרְאֹת אֶת-הָאָרֶץ וְאָכַל אֶת-יִתְרַ הַפְּלִטָה הַנִּשְׁאַרְתָּ לָכֶם מִן-הַבָּרָד וְאָכַל אֶת-כָּל-הָעֵץ הַצֹּמַח לָכֶם מִן-הַשָּׂדֶה: ⁶ וּמָלְאוּ בְתֵיכֶם וּבְתֵי כָל-עֲבָדֵיכֶם וּבְתֵי כָל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא-רָאוּ אֲבֹתֵיכֶם וְאֲבוֹת אֲבֹתֵיכֶם מֵיּוֹם הָיוּתְם עַל-הָאָדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְּן וַיֵּצֵא מֵעַם פַּרְעֹה: ⁷ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פַרְעֹה אֵלָיו עַד-מָתַי יְהִיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת-ד' אֱלֹהֵיהֶם הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְּן וַיֵּצֵא מֵעַם פַּרְעֹה: ⁸ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פַרְעֹה אֵלָיו עַד-מָתַי יְהִיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת-ד' אֱלֹהֵיהֶם הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְּן וַיֵּצֵא מֵעַם פַּרְעֹה: ⁹ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעַרְיָנוּ וּבְזַקְנֵינוּ נֵלֵךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבָקָרֵנוּ נֵלֵךְ כִּי חַג-ד' לָנוּ: ¹⁰ וַיֹּאמֶר אֵלָהֶם יְהִי כֵן ד' עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת-טַפְּכֶם רְאוּ כִּי רָעָה נֶגְדַּ פְּנֵיכֶם: ¹¹ לֹא כֵן לְכוּ-נָא הַגִּבְרִים וַעֲבֹדוּ אֶת-ד' כִּי אַתָּה אַתָּם מִבְּקָשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֵת פְּנֵי פַרְעֹה:

Exodus 10: 1. And the Lord said to Moses, Go to Pharaoh; for I have hardened his heart, and the heart of his servants, that I might show these my signs before him; 2. And that you may tell in the ears of your son, and of your grandson, what things I have done in Egypt, and my signs which I have done among them; that you may know that I am the Lord. 3. And Moses and Aaron came to Pharaoh, and said to him, Thus said the Lord God of the Hebrews, How long will you refuse to humble yourself before me? Let my people go, that they may serve me. 4. Else, if you refuse to let my people go, behold, tomorrow will I bring the locusts into your border; 5. And they shall cover the face of the earth, that one cannot be able to see the earth; and they shall eat the residue of that which is escaped, which remains to you from the hail, and shall eat every tree which grows for you out of the field; 6. And they shall fill your houses, and the houses of all your servants, and the houses of all the Egyptians; which neither your fathers, nor your grandfathers have seen, since the day that they were upon the earth to this day. And he turned, and went out from Pharaoh. 7. And Pharaoh's servants said to him, How long shall this man be a snare to us? Let the men go, that they may serve the Lord their God; Do you not know yet that Egypt is destroyed? 8. And Moses and Aaron were brought again to Pharaoh; and he said to them, Go, serve the Lord your God, but who are they who shall go? 9. And Moses said, We will go with our young and with our old, with our sons and with our daughters, with our flocks and with our herds will we go; for we must hold a feast for the Lord. 10. And he said to them, Let the Lord be with you, if I will let you go, and your little ones. Look, evil is before you. 11. Not so, go now you who are men, and serve the Lord; for that is what you desire. And they were driven out from Pharaoh's presence.

RASHI

- (1) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהוּ. וְהִתְרַהּ בּוֹ: שְׂתִי. שׁוּמִי [סְפָרִים אַחֲרִים: שִׁמְי] שְׂאֲשִׁית אֲנִי:
(3) לַעֲנֵת. כְּתַרְגּוּמוֹ, "לְאֵתְכֵנְעָא", וְהוּא מְגַזְרֵת עָנִי. מֵאַנְתָּ לְהִיּוֹת עָנִי וְשָׁפַל מִפְּנֵי: (ה) אֵת עֵין הָאֲרָץ. אֵת מְרֵאָה הָאֲרָץ: וְלֹא יוֹכַל וְגוֹמֵר. הַרְוֵאָה לְרֵאוֹת אֵת הָאֲרָץ, וְלִשׁוֹן קִצְרָה דְבַר:
(7) הִטְרַם תִּדְעַ. הַעוֹד לֹא יָדַעַתָּ כִּי אֲבָדָה מִצְרַיִם:
(8) וַיִּשָּׁב. הַיִּשְׁבּוּ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ שְׁשֻׁלְחוֹ אַחֲרֵיהֶם וְהִשְׁיבוּם אֶל פְּרַעֲהוּ:
(10) כְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְגוֹמֵר. אֵף כִּי אֲשַׁלַּח גַּם אֵת הַצֹּאן וְאֵת הַבְּקָר כְּאֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם: רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדָה פְּנִיכֶם. כְּתַרְגּוּמוֹ. וּמִדְרַשׁ אֲגָדָה שְׁמַעְתִּי, כּוֹכַב אֶחָד יֵשׁ שֶׁשָּׁמוֹ רָעָה, אָמַר לָהֶם פְּרַעֲהוּ רֹאֶה אֲנִי בְּאִיצְטַגְנִינּוֹת שְׁלִי אוֹתוֹ כּוֹכַב עוֹלָה לְקִרְאֵתְכֶם בְּמִדְבָר וְהוּא סִימָן דָּם וְהִרְיָגָה. וְכִשְׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלַת וּבִקְשׁ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְגֵם, אָמַר מֹשֶׁה בְּתַפְלָתוֹ "לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאֵם" (לְקַמֵּן לְבַיב), זֶה הוּא שְׂאֲמַר לָהֶם [פְּרַעֲהוּ] "רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדָה פְּנִיכֶם". מִיָּד "וַיִּנְחַם ה' עַל הָרָעָה" (שֵׁם יֵד) וְהִפִּיךְ אֵת הַדָּם לְדָם מִיָּלָה שְׁפַל יְהוֹשֻׁעַ אוֹתָם. וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר "הַיּוֹם גְּלוֹתֵי אֵת חֲרַפַּת מִצְרַיִם מֵעַלְיָכֶם" (יְהוֹשֻׁעַ ה:ט) שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים לָכֶם, דָּם אָנוּ רֹאִין עֲלֵיכֶם בְּמִדְבָר (יִלְקוּט כִּי תִשָּׂא שִׁבָּב):
(11) לֹא כֵן. כְּאֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְהוֹלִיךְ הַטָּף עִמָּכֶם, אֲלֵא לָכוּ הַגְּבֵרִים וְעַבְדוּ אֵת ה': כִּי אֲתָה אַתָּם מִבְּקָשִׁים. [אוֹתָהּ עֲבוֹדָה] בְּקִשְׁתֶּם עַד הַנְּהָ, "נִזְבַּחָה לְאַלֵּהֵינוּ" (לְעִיל ה:ח), וְאִין דְרַךְ הַטָּף לְזַבּוּחַ:

RAMBAN

- (1) כי אני הכבדתי את לבו - הודיע הקב"ה למשה שהוא הכביד את לבם עתה אחרי שפחדו ממנו בברד והתודו על עונם. ואמר לו הטעם כי עשיתי כן, למען שאשית בקרבם אלה האותות אשר אני חפץ לעשות בהם שידעו מצרים את גבורתי, לא שאעניש אותם יותר מפני הכובד הזה. ועוד כדי שתספר אתה וכל ישראל לדורות הבאים כח מעשי, ותדעו כי אני ה', וכל אשר אחפוץ אעשה בשמים ובארץ:
(8) מי ומי ההולכים - היה פרעה רוצה שילכו ראשיהם וזקניהם ושוטריהם, אנשים אשר נקבו בשמות, ומשה ענהו כי גם הבנים והבנות ילכו כי חג ה' לנו, ומצוה על כלנו לחוג לפניו, אז חרה לפרעה על הבנים והבנות, ואמר שלא ישלח הטף בשום פנים, כי הם לא יזבחו, אבל ישלח כל הזכרים הגדולים בעבור החג שאמר, וישארו הטף והנשים.